

Alexandria-TELEORMAN

Din punct de vedere demografic, Alexandria era un oraș cu o însemnată populație romă. Potrivit recensământului din 1930, era al cincilea oraș ca număr absolut de romi (910, reprezentând 4,7% din totalul populației), după București (6797, deci 1,1%), Craiova (1782, adică 2,8%), Urziceni (1153, 13,4%) și Ploiești (1072, 1,4%). În oraș, existau mai multe grupuri de romi: argintari (numiți și alămari sau inelari), spoitori și ursari. Dacă argintarii se deplasau mult prin țară, în timpul verii, confecționând podoabe, ursarii munceau în sezonul cald pe diferite mari proprietăți agricole.

În urma recensământului din mai 1942, Poliția Alexandria raporta că nu identificase nomazi pe raza orașului, dar înainta un tabel cu 149 de romi sedentari declarați indezirabili (23 bărbați, 25 femei, 101 copii). Aceste date nu au rămas definitive. În iulie 1942, poliția Alexandria întocmea mai multe tabele nominale: 1) 37 familii de țigani "recidiviști și penali", 2) 3 capi de familie concentrați în unități militare în țară, 3) 9 familii cu țigani ursari, 4) 2 familii cu țigani ursari în prezent concentrați. De asemenea, Poliția Alexandria raporta arestarea a 64 romi argintari. Mulți dintre aceștia și familiile lor se vor regăsi, de altfel, printre cei care vor fi deportați în septembrie 1942.

Conform estimărilor inițiale, de pe teritoriul urban al județului Teleorman (Alexandria, Turnu Măgurele, Roșiorii de Vede, Zimnicea) ar fi trebuit deportate doar 317 persoane. Însă, în realitate, în 8 vagoane, au fost înghesuite 540 de persoane (103 bărbați, 117 femei și 320 copii). Numărul romilor deportați din Alexandria era de 286 persoane (55 bărbați, 51 femei, 69 băieți și 111 fete). Câteva zile mai târziu, alți 45 romi teleormăneni au fost îmbarcați într-un vagon care a părăsit gara Turnu Măgurele.

Au fost deportați inclusiv membri ai familiilor romilor mobilizați sau mobilizabili, unii ca urmare a unor abuzuri, alții pentru că, rămași singuri și vulnerabili, fără ajutorul familiei extinse, au solicitat să fie și ei deportați cu restul familiei, ascunzând că sunt rude ale romilor exceptați de la deportare sau declarând formal, sub forma de declarații date în fața autorităților, că își doresc să îi însoțească. În octombrie 1942, Poliția Alexandria alcătua un tabel cu romii mobilizabili deportați împreună cu familiile (26 capi de familie împreună cu 166 de membri, total 192 persoane) și un al doilea tabel cu doi romi capi de familie rămași în Alexandria, dar ale caror familii (compuse din 8 membri) fuseseră deportate. Potrivit poliției, odată efectuate deportările din septembrie, în Alexandria mai rămăseseră 1013 romi.

În cele trei luni scurse de la deportare, din cei 286 romi deportați din Alexandria dispăruseră jumătate (o parte dintre ei muriseră). În ianuarie 1943, Poliția Alexandria aviza favorabil repatrierea a 18 familii, care nu suferiseră condamnari, celelalte 12 fiind avizate negativ. Întrucât în ianuarie 1943, din cauza izbucnirii epidemiei de tifos în Transnistria, toate aprobările au fost sistate, șansele ca aceste 18 familii să fi reușit să revină în țară au fost mici.

Surse:

DANIC, fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 187/1942, f.93-95.

DANIC, fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 188/1942, f. 6.

DANIC, fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 87/1943, f. 309.

DANIC, fond *Inspectoratul General al Jandarmeriei*, dosar 126/1942, f. 114-119.

Lucian Nastasă, Andrea Varga, *Minorități etnoculturale. Mărturii documentare. Țigani din România (1919-1944)*, Cluj, Editura CRDE, 2001, doc. 207, p. 369.

DJAN Teleorman, *fond Poliția orașului Alexandria*, dosar 55/1942, f. 4-6; f. 8; f. 12-15; f. 16-24; f. 25-26; f. 39-45; f. 48-51; f. 52-54; 57-59; f. 70; f. 100; f.104-110; f. 152-159; f. 161-163; f. 183-187

Viorel Achim, *Documente privind deportarea țiganilor în Transnistria*, București, Editura Enciclopedică, 2004, doc. 131, p. 207; doc. 238, p. 441; doc 278, p. 73-77.

[Petre Matei]